ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук _____ Яна РАЄВСЬКА _____ 2025 р.	**СХВАЛЕНО** на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р. Завідувач кафедри _____ Іван БАХОВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»

Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	В11 Філологія (спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Освітня кваліфікація:	магістр філології
Освітньо-професійна програма:	Англійська мова і література (друга мова – німецька)

Київ – МАУП – 2025

Вступ

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія» освітньо-професійної програми «Англійська мова і література (друга мова – німецька)» з метою організації та методичного супроводу самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність» (ОК 1).

Загальний обсяг дисципліни становить 3 кредити ЄКТС (90 год.), з них самостійна робота – 56 год. (62 % загального обсягу). Самостійна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу: вона забезпечує опрацювання теоретичного матеріалу, закріплення й поглиблення знань і вмінь, набутих на лекційних і практичних (семінарських) заняттях, і формування навичок автономного навчання. Форма підсумкового контролю – залік.

Мета та завдання самостійної роботи

Мета самостійної роботи: сформувати навички самостійної дослідницької діяльності: планування власного магістерського дослідження, роботи з науковою інформацією, академічного письма та дотримання принципів академічної доброчесності.

Завдання самостійної роботи:

– поглибити знання про методологію наукового пізнання та методи філологічних досліджень;

– сформулювати методологічний апарат власного магістерського дослідження;

– набути навичок пошуку, відбору й оформлення наукових джерел;

– розвинути навички написання анотацій, оглядів літератури та тез;

– сформувати культуру академічної доброчесності та відповідального використання цифрових інструментів;

– підготувати ІНДЗ і підготуватися до модульного та підсумкового контролю.

Результати навчання. Самостійна робота спрямована на формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, визначених у силабусі дисципліни: ЗК 2, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 7, ЗК 11, ЗК 12, СК 1, СК 3, СК 4, СК 5, ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 7, ПРН 11, ПРН 12, ПРН 15, ПРН 17.

Організація самостійної роботи

Самостійна робота виконується в позааудиторний час відповідно до тематичного плану дисципліни. Рекомендовано опрацьовувати матеріал систематично, напередодні відповідного практичного (семінарського) заняття, у такій послідовності: 1) ознайомитися з конспектом лекції та рекомендованими джерелами; 2) відповісти на питання для самоперевірки; 3) виконати практичні завдання до теми; 4) оформити результати у визначеній формі та подати їх викладачеві у встановлений термін (в аудиторії або через систему електронного навчання Moodle).

Консультації щодо виконання самостійної роботи надаються викладачем відповідно до графіка консультацій кафедри, а також дистанційно (e-mail, платформа Microsoft Teams, Moodle).

Розподіл самостійної роботи за темами

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 1	Складання термінологічного словника з методології науки (не менше 25 понять) з дефініціями.	7	Словник, опитування

Тема 2	Аналіз двох наукових статей з філології щодо використаних загальнонаукових методів.	7	Аналітична записка
Тема 3	Добір і характеристика методів для власного магістерського дослідження з обґрунтуванням їх доцільності.	7	Письмове обґрунтування
Тема 4	Формулювання методологічного апарату власного дослідження (актуальність, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза).	7	Методологічний апарат
Тема 5	Пошук і відбір 15–20 джерел за темою дослідження в наукометричних базах; створення бібліотеки в Zotero / Mendeley.	7	Список джерел, бібліотека
Тема 6	Написання анотації (українською та англійською мовами) й огляду літератури за темою дослідження.	7	Письмова робота
Тема 7	Аналіз трьох кейсів порушення академічної доброчесності; перевірка власного тексту на запозичення.	7	Аналіз кейсів, звіт
Тема 8	Підготовка тез доповіді на наукову конференцію; створення профілю ORCID; оформлення та подання ІНДЗ.	7	Тези, захист ІНДЗ
Разом		**56**	

Завдання для самостійної роботи за темами

Змістовий модуль 1. Методологія наукового пізнання у філології

Тема 1. Наука як система знань і вид діяльності. Наукове пізнання, його рівні та форми. Рівні методології наукового дослідження. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке наука і які її основні функції?

– Які рівні наукового пізнання ви знаєте?

– Чим методологія відрізняється від методу та методики?

– Які форми наукового знання виокремлюють?

Практичні завдання:

– Укладіть термінологічний словник з методології науки (не менше 25 понять).

– Складіть схему «Рівні методології наукового дослідження» з прикладами з філології.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 4.

Тема 2. Загальнонаукові методи дослідження: аналіз і синтез, індукція й дедукція, абстрагування, порівняння, моделювання, спостереження, експеримент. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Що таке аналіз і синтез, індукція й дедукція?

– Яку роль відіграє порівняння у філологічних дослідженнях?

– Що таке моделювання як метод наукового пізнання?

– Які вимоги до наукового спостереження та експерименту?

Практичні завдання:

– Проаналізуйте дві наукові статті з філології й визначте використані

загальнонаукові методи.

– Наведіть приклади застосування трьох загальнонаукових методів у власному дослідженні.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 4.

Тема 3. Методи лінгвістичних, літературознавчих і перекладознавчих досліджень: порівняльно-історичний, зіставний, дискурс-аналіз, контент-аналіз, корпусні та кількісні методи. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Чим порівняльно-історичний метод відрізняється від зіставного?

– Що таке дискурс-аналіз і контент-аналіз?

– Які можливості надають корпусні методи?

– Які кількісні методи застосовують у лінгвістиці?

Практичні завдання:

– Доберіть методи для власного магістерського дослідження й обґрунтуйте їх доцільність.

– Опишіть алгоритм застосування одного зі спеціальних методів на матеріалі вашого дослідження.

Рекомендовані джерела: основна література 5; додаткова 2, 3, 4.

Тема 4. Організація наукового дослідження: проблема, тема, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза; етапи дослідження; планування кваліфікаційної роботи магістра. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Чим відрізняються об'єкт і предмет дослідження?

– Які вимоги до формулювання мети та завдань?

– Що таке наукова гіпотеза?

– Які етапи наукового дослідження?

Практичні завдання:

– Сформулюйте методологічний апарат власного магістерського дослідження.

– Складіть календарний план роботи над кваліфікаційною роботою.

Рекомендовані джерела: основна література 2, 4.

Змістовий модуль 2. Наукова комунікація та академічна доброчесність

Тема 5. Робота з науковою інформацією: бібліотечні каталоги, наукометричні бази (Scopus, Web of Science, Google Scholar), репозитарії; критична оцінка джерел; бібліографічні менеджери. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які наукометричні бази ви знаєте і чим вони відрізняються?

– За якими критеріями оцінюють надійність джерела?

– Що таке бібліографічний менеджер і які його функції?

– Як здійснювати пошук за ключовими словами?

Практичні завдання:

– Знайдіть 15–20 джерел за темою дослідження в наукометричних базах.

– Створіть бібліотеку джерел у Zotero або Mendeley та згенеруйте список літератури.

Рекомендовані джерела: основна література 2; інтернет-ресурси 4–9.

Тема 6. Академічне письмо: жанри наукових текстів (анотація, тези, стаття, кваліфікаційна робота); структура IMRaD; оформлення посилань за ДСТУ 8302:2015 та APA. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Яка структура наукової статті за моделлю IMRaD?

– Які вимоги до анотації та ключових слів?

– Як оформлюються посилання за ДСТУ 8302:2015 і за APA?

– Що таке огляд літератури і як його структурувати?

Практичні завдання:

– Напишіть анотацію до власного дослідження українською та англійською мовами (200–250 слів).

– Підготуйте огляд літератури за темою дослідження (3–5 сторінок).

Рекомендовані джерела: основна література 4, 5; додаткова 2.

Тема 7. Академічна доброчесність: принципи, види порушень (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація тощо), академічна відповідальність; перевірка робіт на запозичення; етика використання штучного інтелекту. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які принципи академічної доброчесності визначає Закон України «Про освіту»?

– Які види порушень академічної доброчесності ви знаєте?

– Які види академічної відповідальності передбачено?

– Як етично використовувати штучний інтелект у науковій роботі?

Практичні завдання:

– Проаналізуйте три кейси порушень академічної доброчесності: вид порушення, наслідки, шляхи запобігання.

– Перевірте власний текст на запозичення та проаналізуйте звіт.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 3; додаткова 1; інтернет-ресурси 2, 3.

Тема 8. Апробація та впровадження результатів дослідження: наукові конференції, публікації у фахових виданнях, ORCID і наукометричні профілі; відкрита наука; авторське право. (7 год.)

Питання для самоперевірки:

– Які форми апробації результатів дослідження існують?

– Що таке фахові видання та як їх обрати?

– Навіщо досліднику профіль ORCID?

– Які принципи відкритої науки?

Практичні завдання:

– Підготуйте тези доповіді на наукову конференцію (2–3 сторінки).

– Створіть або оновіть профіль ORCID і Google Scholar.

Рекомендовані джерела: основна література 1, 2; інтернет-ресурси 7, 8.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Зміст ІНДЗ. проєкт власного магістерського дослідження. Обов'язкові складники: 1) обґрунтування актуальності теми; 2) методологічний апарат (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи); 3) огляд літератури (не менше 20 джерел, з них не менше 5 іноземними мовами) з бібліографічним описом за ДСТУ 8302:2015 або APA; 4) план

кваліфікаційної роботи; 5) анотація українською та англійською мовами; 6) тези доповіді на наукову конференцію; 7) декларація академічної доброчесності та звіт про перевірку на запозичення.

Етапи виконання ІНДЗ:

– вибір теми (напряму) ІНДЗ та погодження її з викладачем упродовж перших двох тижнів семестру;

– добір і опрацювання джерел та фактичного матеріалу;

– виконання завдань ІНДЗ відповідно до визначеної структури;

– самоперевірка й редагування, перевірка на дотримання академічної доброчесності;

– подання ІНДЗ викладачеві не пізніше ніж за два тижні до завершення семестру;

– публічний захист ІНДЗ (презентація 5–7 хв. і відповіді на запитання).

Критерії оцінювання ІНДЗ (до 20 балів). Оцінюються: актуальність і обґрунтованість теми; коректність методологічного апарату; повнота й якість огляду літератури; правильність оформлення бібліографії; якість анотацій і тез; дотримання академічної доброчесності; якість публічного захисту.

Вимоги до оформлення письмових робіт

– текстовий редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм;

– титульна сторінка містить назву Академії, кафедри, дисципліни, вид і тему роботи, ПІБ здобувача та викладача;

– посилання на використані джерела оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 або стилю APA 7 (за вимогою викладача);

– тексти іноземною мовою подаються з дотриманням норм відповідної мови; переклади – у двоколонковому форматі (оригінал – переклад), якщо інше не визначено завданням;

– використання цифрових інструментів і штучного інтелекту декларується в кінці роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання самостійної роботи

Результати самостійної роботи перевіряються під час практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, захисту ІНДЗ та під час підсумкового контролю. Бали за самостійну роботу враховуються в межах оцінки за роботу на лекційних і практичних (семінарських) заняттях і самостійну роботу (до 50 балів за семестр).

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи:

– «відмінно» – завдання виконано повністю, самостійно, у встановлений термін, без помилок або з поодинокими неточностями; висновки обґрунтовані, використано рекомендовані та додаткові джерела;

– «добре» – завдання виконано повністю з незначними помилками, що не впливають на загальний результат; висновки загалом обґрунтовані;

– «задовільно» – завдання виконано частково або з суттєвими помилками; аргументація поверхова;

– «незадовільно» – завдання не виконано, виконано несамостійно або з грубими помилками.

Завдання, подані з порушенням терміну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Завдання, виконані з порушенням академічної доброчесності, не зараховуються.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Філіпенко Л. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому процесах. Київ : Академічна Візія, 2023. 110 с.

2. Лишенко М. О., Данько Ю. І., Муштай В. А. Методологія наукових досліджень та підтримання принципів академічної доброчесності : навч. посібник. Суми, 2022. 170 с.

3. Саяпіна С. А., Коркішко О. Г. Академічна доброчесність: виклики сучасності. Київ, 2023. 150 с.

4. Creswell J. W., Creswell J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 6th ed. Thousand Oaks : SAGE, 2023.

5. The Routledge Handbook of Translation and Methodology / ed. by F. Zanettin, C. Rundle. London ; New York : Routledge, 2022.

Додаткова література

1. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність. Запоріжжя : Запорізький державний медичний університет, 2021. 120 с.

2. Munday J., Pinto S. R., Blakesley J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 5th ed. London ; New York : Routledge, 2022.

3. McEnery T., Brezina V. Fundamental Principles of Corpus Linguistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2022.

4. Bennett A., Royle N. An Introduction to Literature, Criticism and Theory. 6th ed. London ; New York : Routledge, 2023.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://naqa.gov.ua

3. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: https://saiup.org.ua

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua

5. Scopus. URL: https://www.scopus.com

6. Web of Science. URL: https://www.webofscience.com

7. Google Scholar. URL: https://scholar.google.com

8. ORCID. URL: https://orcid.org

9. Zotero. URL: https://www.zotero.org

Розробник (-и) методичних рекомендацій: Мєлков Ю.О., доктор філософських наук, старший дослідник, професор кафедри

_____

(П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання, посада на кафедрі, підпис)

Викладач: Мєлков Ю.О., доктор філософських наук, старший дослідник, професор кафедри

_____

(П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання, посада на кафедрі, підпис)

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу.
Протокол від «27» серпня 2025 р. № 1